

Izbija vsak četrtok
in velja s poštnino
svod in v Mariboru
s pošiljanjem na doma
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Haročnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOŠPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrednote,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 8

V Mariboru, dne 20. februvarja 1902.

Tečaj XXXVI.

Nemiri v Trstu.

Na drugem mestu opisujemo tržaške izgrede, pri katerih je tekla tudi človeška kri. Tukaj hočemo povedati le svoje misli, ki so se nam porodile, ko smo premišljevali žalostne dogodke v Trstu.

Nemiri so nastali, ker bogato parobrodno društvo Lloyd ni hotelo ugoditi upravičenim željam enemu delu svojih delavcev, to je kurjačem. Da so bile želje resnično upravičene in ne pretirane, to je priznavala cela javnost. Kurjači so ustavili najprej sami delo. To pa ni prestrašilo društva. Iskati je začelo delavcev izven naše države in kar se mora obsojati, naša vlada je šla bogatemu društvu na roko, za uboge delavce pa ni ganila mezinca. Ko je zapretila kurjačem nevarnost, da za vselej izgubijo v Trstu delo in kruh, vzbudila se je pri vseh delavcih v Trstu zavest skupnosti. Vse delavstvo tržaško se je postavilo ob stran kurjačev, svojih sotrpinov, ter ustavilo delo. V Trstu ni bilo več delavske roke, ki bi se ganila za svojega gospodarja. In ta skupnost, ta vzajemnost vseh delavcev je slavila zmago. Kar so kurjači zahtevali, se jim je dalo. Žal, da so boj delavcev za svoj hruh izrabili skriti sovražniki naše države ter družabnega reda ter nahujskali množico do izgredov, ki jih moramo odločno obsojati.

Kadarkoli slišimo o bojih in zmagah delavskega stanu za svoje pravice in za

svoj obstanek, vselej se nam milo stori za našega zapuščenega kmeta. Ako hočejo bogataši kaj doseči, primejo za svoje orožje, za denar, in zmaga je njihova. Omikani gospodski stanovi se poslužujejo v svojih bojih peresa in jezika, in kar želijo, se jim privoli. Delavski stanovi nimajo sicer ne denarja, ne dovolj časnikov, ki bi za nje pisali, ne dovolj govornikov, ki bi se za nje potegovali, a nekaj imajo, s čemur jim je skoro v vsakem boju prej ali slej zmaga zagotovljena, to je čut skupnosti, čut vzajemnosti. Kadar zadene kate-rega izmed njih nesreča, vsi čutijo in delajo za enega, eden za vse. Skupna dejanska medsebojna ljubezen je zmagonosno orožje delavskega stanu.

Ni treba dolgo premislejvati, katero orožje si naj izvoli naš kmet, ako si hoče varovati svoje pravice in si izboljšati svoje stanje. Denarja nima, časnikov nima, govornikov nima, a srce ima, v katerem je treba le užgati in potem skrbno gojiti ogenj medsebojne stanovske ljubezni. Kmet mora spoštovati in ljubiti svoj stan in svoje stanovske brate. Kadar se gre za kmetijsko stvar, morajo vsi kmetje stati skupaj in izdajice ne sme biti med njimi.

A kako se dandanes godi med kmeti? Poglejmo na Spodnji Štajer, ki nam je najbližji. Če imamo državnozbornske volitve, vsi kmetje bi morali skupaj hoditi. Pri nas pa se da gotovo zmotiti nekaj kmetov

po nemčurjskih gospodih iz trgov in mest in po teh nemčurjih zaslepljeni kmetje se postavljajo proti kmetom, proti svojim bratom. Ravno tako se godi pri deželno-zbornskih, okrajnozastopnih, občinskih, skratka pri vseh volitvah med našimi kmeti. Ali ni to sramotno, da so se po nekaterih okrajih, ko so se vršile volitve v okrajne zastope, dali pregovoriti kmetje ter šli z meščani ali tržani v boj proti svojim sotrpinom in bratom? In še eden žalosten vzgled! Vsakdo vé, da je ptujski listič »Štajerc« ustanovljen od trgovcev in da dela za trgovce. Laska se kmetom in išče med njimi prijateljev, da bi tako razcepil kmete ter imel med njimi stranko, ki bi nikdar ne nastopila proti njim, četudi bi bilo upravičeno. Vsakdo pozna to nakano! A vendar se nahajajo kmetje, ki se odcepljajo od svojih tovarišev ter gredo za kramarskim, za trgovskim listom. Svoje brate zapuščajajo ti ljudje, pozablajo na svoje kmetijske zahteve. Ti nesrečni kmetje nastopajo proti svojim stanovskim tovarišem, a objemajo se s trgovci, gostilničarji, peki in drugimi obrtniki.

Slovenski kmetje! Ostanite skupaj, ne cepite se! Ne dajte se motiti od stanov, ki Vas potrebujejo le za svoje koristi, ampak poslušajte stanove, s katerimi Vas veže že več kot tisočletna zgodovina, ki so vsklili iz Vaših vrst in so vedno delili z Vami veselje in gorjé! Kmetje, med Vami naj vlada vzajemnost, ne pa bratski boj!

Listek.

Pametiva na Murskem polju.

Narodopisna črtica; spisal Vanek T.

Pametiva, dan nedolžnih otročičev, kdo se pri tem imenu ne spomni na vesele trenutke, katere je na ta dan doživel, ko je s šibo ali korbačem v roki in torbo na hrbtu hodil od hiše do hiše, vsakega, katerega je kje zagledal, pogladil po hrbtu ter veselo kričal: »Friški bote, zdravi bote.« Toda ne namenimo pisati o tem otroškem veselju, ker to je itak obče znano, ampak o nedolžnem razveseljevanju odraslih otrok. Opisati vam hočemo namreč v kratkih potezah navade, katere ima naš kmet pri volitvi novega župana.

* * *

Slovenec je vesel, tako že pravi neka slovenska pesem in tako je tudi v resnici. V priprostem slovenskem ljudstvu tiči veliko zdravega humorja, katerega morejo le hudi časi zatreti. Posebno kaže se ta humor, ako je ljudstvo samo med seboj, ako nima nikogar v svoji sredini, ki bi ga opazoval. Take prilžnosti so ženitve, pust in v moji domači vasi v Banovcih volitev župana vaškega. Župan pa v naši vasi ni občinski predstojnik,

ampak tako rekoč vaški finančni minister. Zraven blagajne ima še skrbeti, da so plotje in ceste v redu. Ta čast pa gre od kmeta do kmeta, da si vsi poskusijo ta med. Blagajno prenašajo na pametivo. Ta dan mora tudi blagajnik dati račun od svojega hiševanja. Naši kmetje pa so že davno spoznali, morebiti prej kakor dijaki, da so računi grozno suhoparni in zato si, ako je bila letina dobra, kupijo kak štirjak ali polovnjak zlahodne trtne kapljice, katero srkajo med številjenjem, tako da so h koncu računov že precej dobre volje. Sedaj pa pride na vrsto slavnostni prenos vaškega zaklada. Poglejmo si to procesijo ali sprevod, ki ravno pride iz hiše starega župana. Naprej stopata dva moža, ki držita v vsaki roki namesto sveč liter vina. Junaško jo mahata naprej, četudi se včasih malo opotekata, ter vodita svojo krdelo po najdaljših ovinkih do sosedu. Za njima korakajo trije; srednji nese malo skrinjico, v kateri je shranjeno vaško zlato, na strani pa mu stopata dva korenjaka se starimi zarujavelimi puškami na ramah. Da vganjajo med potoma razne burke, se samo ob sebi razume. Za temi stopajo zopet trije, v sredini novi župan, kateri se zmagonosno ozira okoli, kakor bi hotel reči: »Poglejte me: jaz sem zdaj vaš poglavar in nad menoj ga ni nobenega v celi naši vasi, ki ima 23

hiš in bajt. Od mene je odvisen zdaj ves vaš blagor.« Seveda je ta novi župan na vse pretege nališpan. Na strani mu stopata dva moža, katera mu z litri osvetlujeta pot. Veličastno giblje se celi oddelek naprej, vse se veseli in smeje, le malokdo se ozre na starega župana, kateri gre sam v predzadnji vrsti. Dolgi kodrasti lasje visijo mu čez ramena, v službi zadnjega leta so mu čisto osiveli. Prej korenjaško telo se mu je od žalosti in trpljenja upognilo in da ga ne zebe, oblečen je v kožuh, čez katerega se ima širok burmus. Oči so mu v močni službi že skoro čisto odrekle in zato mora nositi očala. Ves je spehan od telesnih in dušnih muk in opotekaje se komaj dohaja prednike. Zares omilovati bi morali ubogega starčka, ako ne bi vedeli, da so dolgi sivi lasje kó-dile in da njegova onemoglost izvira vsaj nekoliko iz zlahodne vinske kapljice, večinoma pa seveda iz potajenja. Kot najzadnja se stopata dva moža, katera neusmiljeno udrihata po okroglih železnih ploščah, katere sta snela iz osij starinskega voza.

Prenos blagajne je navadno proti poldne in zato gre vsak kmalu domu, ko prenesejo svoj zaklad; po obedu pa se zopet zberejo pri županu, kateri njim mora dati voz, da grejo po sod vina, katerega so že zjutraj kupili od domačega kmeta; zato se njim ne